

Rahe sind rahbaga!

AIN KALLIS

klimatoloog

Möödunud esmaspäevane rahetorm läks Eesti ajalukku kui üks tugevamaid. Viimastel aastatel palju kannatanud Peipsiäär ja Tartumaa (trombid, äike, paduvihmad!), sai jälle tunda loodusjõudude tugevust. Rahe on üks ilmanähtusi, mida on väga raske ennustada. Keskmiselt igast kaheksandast-kümnest äikesepilvest võib jääkuule tulla. Eesti ilmateenistus andis tol päeval kaks äikesevõimalusega tormihoiatust. Kuid et tuleb selline raherünnak, ei suudetud ette näha. Tallinna uus ilmaradar, mis on võimeline näitama sünoptikuile saju kohta ning selle tugevust, ka rahe võimalust, on alles häälestamisel. Teine radar oleks väga vajalik ka lõunapoolsete maakondade jaoks.

Kuidas vastu hakata

Küsitakse, kas on võimalik rahega võidelda. Katsetatud on mitmeid meetodeid: keskajal helistati kirikukelli (väga ohtlik tegevus äikese ajal!), möödunud sajandivahetusel tulistati pilvi kahureist (Austrias sai 1902. aastal mürsukildude läbi surma 11 inimest, haavata 65).

Kuuskümmend aastat hiljem saadeti rakettidega hõbejodiidi pilvedes raheteri hävitama, kasu kohta on andmed vastukäivad, Kaukaasias olevat saadud kahel juhul kolmest rahehoogu pidurdada. Efektiivsemaks on osutunud viinamarjataimede katmine mattidega, nagu seda tehakse Itaalias.

Rahekahjustused

Vastane on aga vägev: on kirjeldatud kuni korvpallisuurusi rahekamakaid. 1984. aasta juulis tekitas rahe (6–10 cm) Münchenis kahju kuni miljardi dollari ulatuses. Lennuväljal purustati 24 suurt ja 150 väiksemat lennukit. Möödunud nädalal tabas rahe Tokyo põhjaosa – üle 150 inimese sai vigastusi, 4000 hoonet kahjustada.

Raherünnakud ei jää efektiivsusest pommitamistele sugugi alla: 1888. aastal tappis rahe Indias 246 inimest ning 1600 lammast-kitse, 1932. aastal aga Hiinas 200 elanikku, tuhanded said vigastada. Hea, et meie rahvastiku tihedus ei ole nii suur...